

Nr 166.

Av herr **Utbult m. fl.**, om upprättande av en fond för främjande av maskinell utrustning på fiskebåtar.

Den svenska fiskerinäringen står, vad den tekniska utrustningen beträffar, i allmänhet på en hög nivå. Detta har stor betydelse för driftkostnaderna och därmed också för det svenska fiskets lönsamhet och konkurrensförmåga gentemot andra länders fiske.

Även om sålunda i fråga om såväl båt- som redskapsmaterial utrustningen som regel är modern och ändamålsenlig, är det av största vikt att fisket följer utvecklingen och alla möjligheter till tekniska förbättringar tillvaratagas. Som regel gäller emellertid för dylika nyheter, att de icke äro fullt utexperimenterade för fiskets speciella behov och att de representera en betydande anskaffningskostnad. För ett enskilt fiskelag är det svårt att helt på egen risk installera sådana anordningar i båten. Det skulle därför säkerligen vara till stor nytta för det svenska fiskets rationella bedrivande, om någon fond funnes, ur vilken understödslån kunde lämnas till fiskebåtar, som äro villiga att försöka tekniska nyheter. Framför allt gäller detta den maskinella utrustningen på båtarna.

Som exempel kan nämnas att flerstädes i utlandet kylmaskineri börjat installeras i fiskefartyg. Avsikten är att därmed bevara fisken färsk även under längre turer samt också att minska åtgången av is. Även här i Sverige ha enstaka försök gjorts med kylmaskineri. Sålunda tilldelade Kungl. Maj:t genom beslut den 27 juli 1939 Svenska västkustfiskarnas centralförbund dels ett bidrag utan återbetalningsskyldighet på 4 000 kronor, dels ett lån på samma belopp för försök med kylmaskineri i fiskebåt. Dessa liksom ett par andra på enskild bekostnad utförda försök ha dock ännu icke, närmast på grund av med kriget sammanhängande orsaker, givit tillförlitliga resultat. De utförda försöken synas dock visa, att under förutsättning att man kan få fram ett för fiskebåtar lämpligt och i fråga om driften tillförlitligt kylmaskineri till ett acceptabelt pris detsamma skulle fylla ett mycket stort behov. Fisken skulle vid hemkomsten bli av högre kvalitet än med den nuvarande isningsmetoden, och därtill skulle som nämnts ganska betydande mängder is kunna inbesparas.

Särskilt i det stora sillfiske, som av svenska fiskare sommaren 1945 började upptagas i Nordsjön, har kylproblemet blivit allvarligt. Till varje fiskeresa, som under gynnsamma förhållanden tager 5—6 dagar i anspråk, åtgå 100—150 lådor is, då sillen skall hemföras i färskt tillstånd. Under förra sommaren visade det sig vid flera tillfällen omöjligt att tillfredsställa den stora efterfrågan på is. En betydande del av den is, som användes på svenska

fiskebåtar, importeras från Norge. Kan kylmaskineri mera allmänt komma till användning, skulle utan tvivel förbrukningen av is sjunka avsevärt och kanske så mycket, att något behov av import icke längre förefunnnes.

Kostnaderna för installation av kylmaskineri i en fiskebåt torde uppgå till omkring 12 000 kronor. Detta är ett betydande belopp, och man kan knappast begära att ett enskilt fiskelag skall våga sig på en så dyrbar anordning innan den blivit tillfredsställande prövad. För att stimulera försök med kylmaskineri vore det därför synnerligen önskvärt, om statliga understödslån kunde utdelas.

Ett annat exempel på behovet av ny maskinell utrustning utgöra ekoloden. På fiskefartyg utomlands ha ekolod redan i betydande utsträckning installerats och visat sig kunna spara både motorbränsle och tid genom apparaternas förmåga att lokalisera fiskeplatser och fiskstim. Även ett par svenska fiskefartyg ha försetts med dylika anordningar. Redan år 1933 förhyrde en del bohuslänska snörpvadfiskare gemensamt ett ekolod, som inmonterades i en vadbåt för att i första hand användas vid sökande efter sillstimmen.

De försök som gjorts synas ge vid handen, att i Sverige icke minst för vadsillfisket ekoloden skulle innebära stora fördelar. Detta fiske kan nämligen bedrivas endast under relativt gott väder, och sökandet efter sillen med den gamla metoden, känning med koppartråd, kan taga lång tid i anspråk. Med ekolod sker sökandet både effektivare och fortare, eftersom fiskebåten kan gå med full fart. Sillstimmen äro vanligen icke stillastående under den tid vadfiske pågår utan förflytta sig inom merendels stora områden, och det gäller då att snabbt söka upp dem. Även för andra fiskslag än sill torde ekolodet erbjuda stora fördelar. Sålunda ha med statens fartyg Eystrasalt försök gjorts att med ekolod lokalisera strömmingsstimmen, och bland ostkustens fiskare förefinnes stort intresse för vidare undersökningar på området.

Ekolodet skulle emellertid vara av värde i fiskebåtarna icke blott vid sökandet efter fisk- och sillstim utan också vid navigeringen och framför allt vid uppsökandet av olika fiskeplatser. Ofta måste fisket bedrivas på mycket begränsade områden, vilka äro svåra att uppsöka med vanlig lodning. Genom sina utslag över djup och bottenbeskaffenhet ger ekolodet möjlighet att betydligt snabbare nå ifrågakvarande områden. Därtill skulle apparaten bli av största betydelse, när det gäller att även i dåligt väder snabbt nå land för fångstens försäljning.

De gjorda erfarenheterna ha medfört att åtskilliga av våra fiskelag skulle vara intresserade av att försöka ekolodet. Kostnaden för en dylik installation torde emellertid belöpa sig till inemot 10 000 kronor och är därmed alltför stor för att på nuvarande stadium något större antal båtar skulle våga sig på den. Statliga understödslån skulle därför vara av stor betydelse.

Här ha nämnts ett par exempel på maskinell utrustning, som skulle kunna bli av värde för den svenska fiskeflottan. Även andra nyheter omtalas då och då från utlandet. För att hålla det svenska fisket på en modern och rationell nivå vore det till stor fördel, om dylika nyheter kunde prövas med

hjälp av statliga understödslån. Närmast till hands ligger därvid att tänka sig en anordning liknande den, varigenom det svenska fisket på avlägsna farvatten främjats. De understödslån, som därvid kunna komma i fråga, gälla redskapsutrustningen (kungl. kungörelsen den 15 juni 1931, nr 214) och kunna uppgå till belopp motsvarande högst 40 % av redskapens anskaffningskostnad. Sedan låntagaren under tre på varandra följande år bedrivit fiske med ifrågasvarande redskap, är han fri från skyldighet att återbetala lånet. I annat fall skall lånet återbetalas med lika belopp under en tid av 10 år, såvida icke Kungl. Maj:t av särskilda skäl medgiver befrielse helt eller delvis från återbetalningsskyldighet.

Det synes behöfligt att skapa en liknande form av understödslån för anskaffning av maskinell utrustning på fiskebåtar. Lämpligt synes vara, om dylikt lån kunde utgå med 80 % av anskaffningskostnaden och att hälften av lånet återskänktes, sedan ifrågasvarande anordning prövats under tre på varandra följande år. Den återstående hälften av lånet borde därefter amorteras på högst 10 år och under denna tid förräntas efter samma bestämmelser som de statliga fiskerilånen. Genom beviljandet av dylika lån skulle fiskare stimuleras att försöka tekniska nyheter på sina båtar, och genom bestämmelsen om att efter tre år halva lånet efterskänkes skulle de kunna hållas skadeslösa för förluster, som vanligen äro förenade med anskaffning av maskinell utrustning, som mer eller mindre befinner sig på försöksstadiet eller i varje fall icke tillfredsställande prövats för drift på svenska fiskebåtar. För att ett tiotal båtar skulle komma i åtnjutande av dylika lån borde beloppet uppgå till 100 000 kronor per år.

Med stöd av vad ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att för upprättande av fonden för främjande av maskinell utrustning på fiskebåtar anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor och att lån beviljas efter här ovan angivna grunder med tillämpande i övrigt av samma bestämmelser som gälla för understöd av fiske på avlägsna fiskeplatser.

Stockholm i januari 1948.

Birger Utbult.

W. Svensson.

Ernst V. Staxäng.

Sven Antby.

C. O. Carlsson.